

дуже сильний поглинач інфрачервоного випромінювання, і виявити будь-які нашарування на його поверхні традиційними методами пропускання світла через волосся вкрай важко. Проте, використовуючи мікроскопію ППВВ, спектр основи лаку на волоссі отримати нескладно. У цьому випадку волокно волоса розміщувалося на предметному скельці і фіксувалося з обох кінців липкою стрічкою. При розміщенні зразка на предметному скельці нижче освітлення може використовуватися для просвічування зразка в режимі спостереження через об'єктив ППВВ. В об'єктиві ППВВ використовувався кристал ZnSe ($n=2.4$), який дає діаметр проби 42 мкм при використуванні верхньої апертури діаметром 2,5 мм ($100/2.4=42$ мкм). Спектр фону був знятий через повітря (кристал ні з чим не контактує). Спектри фону і зразка були отримані при 64 скануваннях із роздільною здатністю 8 см^{-1} .

Натомість при відніманні спектра чистого волоса від спектра волоса, вкритого лаком, отримано спектр, який дає змогу ідентифікувати основну смолу в лаку, а саме, полівінілацетат.

Отже, інфрачервона мікроспектроскопія є одним із важливих інструментів у криміналістиці. Її використання дає змогу аналізувати індивідуальні волокна волосся і виявляти їхні особливості, що виникають внаслідок хімічних пошкоджень, природних атмосферних впливів та використання косметичних засобів. Інформація, отримана за допомогою інфрачервоної мікроспектроскопії, дасть вагому допомогу судовим експертам у їх дослідженнях.

Калмикова Я.С.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
аспірант кафедри адміністративного права

НАЛЕЖНІСТЬ ТА ДОПУСТИМІСТЬ ДОКАЗІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

У правозастосовній діяльності кожен доказ повинен мати певну сукупність ознак, завдяки чому він буде мати доказове значення. Одними із таких є їх належність та допустимість. У чинному Кодексі адміністративного судочинства України (далі – КАСУ) відсутні норми, які чітко визначають критерії допустимості доказів, визнання їх недопустимими та виключення їх із справи узагалі. Належність доказів розуміють як наявність об'єктивного зв'язку між відомостями, які містяться в доказах, та фактах, які підлягають встановленню у справі. Допустимість доказів визначається як властивість доказів, яка характеризується через законність джерела фактичних даних, що містяться в цьому

джерелі. Частина 1 ст. 70 КАСУ належними визначає докази, які містять інформацію щодо предмету доказування, тож суд не повинен приймати до розгляду докази, які не стосуються предмету доказування. В той же час, відповідно до ч. 3 ст. 70 КАСУ докази, одержані з порушенням закону, судом при вирішенні справи не беруться до уваги. Обставини справи, які згідно з законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування, крім випадків, коли щодо таких обставин не виникає спору.

Правило допустимості доказів, виходячи з норм закону, необхідно розглядати у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні, виходячи із положень ч. 1 ст. 69 КАСУ, допускається наявність певних засобів доказування, в яких можуть міститися відомості про обставини, що мають значення для вирішення справи – це пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників, показання свідків, письмові та речові докази, висновки експертів (в коло доказів у справі не можуть бути включені дані, які отримані із телефонної розмови або особистої бесіди). У вузькому розумінні допустимими є засоби доказування, які підтверджують обставини справи, які не можуть підтверджуватися ніякими іншими засобами доказування, крім випадків, коли щодо таких обставин не виникає спору (ч. 4 ст. 70 КАСУ). Доказ відноситься до справи, якщо є фактичними даними, які підтверджують, спростовують або ставлять під сумнів висновки про існування обставин, що мають значення для правильного вирішення справи. таким чином, поняття "допустимість доказів" означає можливість використання доказів в процесі доведення визначених обставин. Сукупність вимог, що ставляться законом до процесу отримання доказів, становить інститут процесуальної допустимості. Доказ відноситься до справи, якщо є фактичними даними, які підтверджують, спростовують або ставлять під сумнів висновки про існування обставин, що мають значення для правильного вирішення справи. таким чином, поняття "допустимість доказів" означає можливість використання доказів в процесі доведення визначених обставин.

Належність доказів складається з таких елементів: 1) належний суб'єкт, що є правомочним проводити процесуальні дії, спрямовані на одержання доказів (такі особи повинні володіти відповідним процесуальним статусом); 2) належне джерело фактичних даних (відомостей, інформації), які складають зміст доказів (вичерпний перелік яких встановлений у законі); 3) належна процесуальна дія, яка використовується як засіб для одержання доказів; 4) належний порядок проведення процесуальної дії (слідчої чи судової), що використовується як засіб збирання доказів; 5)

певна форма (доказ повинен існувати у певній матеріально-фіксованій формі, наприклад, речові докази). Формулою перевірки належності доказу до справи є: доказ + підтвердження обставини події = належний доказ (якщо доказ підтверджує певну обставину, зазначену у позовній заяві або у запереченнях проти позову, яка збігається з відповідною обставиною, передбаченою у законодавчій нормі, та на яку також має зробити посилання той суб'єкт, який подає відповідний доказ, то такий доказ можна вважати належним до справи).

Сукупність вимог, що ставляться законом до процесу отримання доказів, становить інститут процесуальної допустимості. Традиційно виділяють такі умови допустимості доказів у справі: 1) можливість перевірити їх походження; 2) компетентність і обізнаність осіб, від яких вони походять та які їх збирають; 3) дотримання загальних правил доказування; 4) дотримання правил збирання певних видів доказів; 5) дотримання правил, що гарантують повноту і точність фіксації зібраної інформації в справі; 6) відмова від використання здогадок, припущень.

У процесуальній науці виділяють правила допустимості доказів із "позитивним" та "негативним" змістом. Перші означають те, що у певній категорії справ закон вказує на обов'язкове використання визначених засобів доказування, при цьому не виключається можливість використання також інших доказів. Правила допустимості доказів із "негативним" змістом охоплюються такі вказівки закону, які виключають із засобів доказування.

Виділяють наступні риси допустимості доказів в адміністративному судочинстві: 1) мають бути отримані з належного джерела; 2) характеризують якість доказів з точки зору процесуальної форми; 3) мають чітку правову регламентацію наслідків; 4) мають загальний характер (у всіх справах незалежно від категорії необхідно дотримуватись вимоги про отримання інформації із визначених законом засобів доказування та порядку збирання, представлення та дослідження доказів) та спеціальний характер (правила, які дозволяють або забороняють використовувати конкретні докази) (С.В. Васильєв, Л.М. Звягинцева, М.О. Плюхина, І.В. Решетникова); 5) походження відомостей є відомим або воно може бути перевірено (особа, від якої походять відомості могла їх сприймати) (А.Б. Соловійов); 6) дотримання правил, які регламентують відповідну стадію процесу та встановлюють повноваження особи (А.Б. Соловійов); 7) характеризують не конкретні відомості про факти, не самі судові докази, а їх джерела (Ф.Н. Фаткуллін); 8) орган або посадова особа мають можливість відповідно до положень процесуального закону використовувати їх в якості доказів (Л.Н. Лобойко); 9) пов'язані із

процесуальною формою, тобто характером процесуальних засобів доказування незалежно від того, яка інформація міститься в них (М.К. Треушніков); 10) наявність певного кола засобів доказування, в яких можуть міститися фактичні дані, з тим, щоб вони могли бути судовими доказами (ця вимога має виключний характер, оскільки встановлений законом перелік засобів доказування не може бути розширений або звужений за розсудом суду) (В.В. Комаров); 11) такий критерій може відноситись не до всього доказу, а тільки до окремої частини (наприклад, належний речовий доказ був неналежним чином залучений до справи) (Д. Філін); 12) складається з трьох елементів: об'єкт-носії, форма закріплення носія інформації та доказова інформація (Ю. Боруленков); 13) наслідками недопустимості доказів є використання неналежних засобів доказування.

Отже, аналізуючи питання допустимості доказів з огляду на елементи їх процесуальної форми, можна сформулювати наступні умови визначення їх такими судом: 1) законність джерела доказової інформації (ч.1 ст. 69 КАСУ); 2) законність способу, за допомогою якого отримана інформація; 3) дотримання встановленого законом процесуального порядку отримання інформації.

З огляду на наведене, пропонуємо конкретизувати положення ст. 70 КАСУ, шляхом виокремлення з неї норм, у статтю 70-1 КАСУ із назвою "Допустимість доказів" наступного змісту: "Доказ визначається допустимим, якщо він отриманий у встановленому законом порядку", а також статтю 70-2 КАСУ із назвою "Недопустимість доказів": "Недопустимий доказ не може бути використаний при прийнятті процесуальних рішень, на нього не може посилатися суд при ухваленні судового рішення".

Кобернюк В.М.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
здобувач кафедри кримінального процесу

СУБ'ЄКТИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ОБВИНУВАЧЕНОГО ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

В контексті прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України (далі по тексту – КПК України) важливе значення мають проблеми взаємодії різних учасників кримінального провадження при прийнятті рішення про звільнення обвинуваченого від кримінальної відповідальності. У науковій юридичній літературі вони досліджені недостатньо, що вимагає їх окремого самостійного розгляду.

Згідно із визначенням, яке наводиться у п. 1 Постанови